

Liite.

ARVIOINTISELOSTUKSESTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET.

ELY-keskus pyysi arviointiselostuksesta lausunnon seuraavilta tahoilta:

Haapaveden kaupunki, Haapaveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen, Kärämäen kunta, Kärämäen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, Siikalatvan kunta, Siikalatvan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto/ Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, Väylävirasto, Jokilaaksojen pelastuslaitos, Luonnonvarakeskus, Pohjois-Pohjanmaan museo, Haapaveden Vesi Oy, Kärämäen Vesihuolto Oy, Siikalatvan Vesihuolto Oy, Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry, Pyhäjokialueen luonnonsuojeluyhdistys ry, Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry, Riistakeskus Oulu, Haapaveden Metsästysyhdistys ry, Metsänhoitoyhdistys Haapavesi Kärämäki, Haapaveden riistanhoitoyhdistys ry, Kärämäen riistanhoitoyhdistys ry, Piippolan Metsästysyhdistys ry, Pulkkilan Erä, Kytökylän maamiesseura ry, Lehonsaaren kyläyhdistys ry, Haapaveden Yrittäjät ry, Kärämäen Yrittäjät ry, Suomen metsäkeskus ja Haapaveden seurakunta.

Arviointiselostuksesta annetut lausunnot

Haapaveden kaupungilla ei ole huomautettavaa arviointiselostukseen.

Haapaveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen (Ympäristöpalvelut Helmi) lausuu asiasta seuraavaa. Ympäristöpalvelut Helmi on antanut 8.11.2021 aiemman lausuntonsa puheena olevan hankkeen YVA-ohjelmasta. Nyt hanke on edennyt YVA-selostusvaiheeseen. Suurimpana muutoksena ja lisäyksenä aiempaan YVA-ohjelmaan nyt käsiteltävänä olevaan YVA-selostukseen on sisällytetty todennäköisenä toimenpiteenä myös hankkeen rakenteissa tarvittavan betonin valmistaminen paikan päällä eli kiviainesten suunnitelma-alueella. Tämän myötä alueelle on suunniteltu ympäristönsuojelulain mukaisesti rekisteröintiä edellyttävä betoniasema. Mikäli hanke jatkuu suunnitellusti, YVA-menettelyn jälkeen kalliokiviaineksen ottamiselle ja murskaamiselle tulee hakea sekä maa-aineslain mukainen maa-ainesten ottolupa että ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupa. Nämä luvat haetaan yhtä aikaa ns. yhtenäislupana. Haapaveden kaupungissa yhtenäislupan lupaviranomainen on Haapaveden kaupungin ympäristöterveyslautakunta.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on pääpiirteissään otettu huomioon ja/tai täsmennetty lausunnonantajan arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa (8.11.2021, 106/2021) esille ottamia asioita seuraavasti:

Liikenne ja kuljetukset Kiviainesten ottotoiminnan arvioidaan olevan jaksottaista (1-4 jaksoa/vuosi) ja näin ollen louhintaa ja murskausta ei tehtäisi ympäri vuoden vaan urakaluonteisesti. Tosin kiviainesten kuormausta tehtäisiin toiminta-alueen sisällä myös louhinta- ja murskausjaksojen välilläkin, mutta tämä liikenne ei kohdistu yleisiin teihin, vaan suunnitelma- ja tuulivoimapuistoalueille. Koneet ja laitteet tuodaan toiminta-alueelle kutakin toimintajaksoa varten ja tämän raskaan kalustokuljetuksen määräksi yleisillä teillä on arvioitu alle 10 raskasta ajoneuvoa murskausjaksoa kohden. Selostuksen mukaan nämä kuljetukset eivät merkittävästi vaikuta alueen liikenneturvallisuuteen. Samoin betonin valmistuksessa käytettävä sementti ja lisäaineet tuodaan alueelle yhdystien 7980 kautta ja samaa reittiä kulkevat myös alueen jätehuoltokuljetukset. Näiden kuljetusten määräksi on arvioitu 1-5 kuljetusta päivässä silloin, kun toiminta on käynnissä. Henkilö-/työmatkaliikenne alueelle on arvioitu 15 henkilöautoksi vuorokaudessa. Selostuksen mukaan hankkeella ei ole merkittävää haittaa nykyisten lähiteiden raskaan tai henkilöautoliikenteen keskimääräisiin liikennemääriin.

YVA-selostuksessa on tarkasteltu ympäristövaikutuksia myös vireillä olevan läheisen Tuulenkaarron tuulivoimapuiston rakentamisen osalta. Selostuksessa todetaan, että mikäli kiviainesta riittää, toimitaan vastaavasti myös Tuulenkaarron tuulivoimapuiston alueella ja

liikennevaikutusten voidaan arvioida olevan vastaavia kuin Piipsannevan tuulivoimapuistossa, mutta ne ajoittuvat eri aikaan. Liikennevaikutusten yhteiskesto on näin ollen pidempi kuin pelkästään Piipsannevan tuulivoimapuiston rakentamisessa. Liikennevaikutusten todetaan jakautuvan koko tuulivoimapuiston alueelle, joskin vaikutukset eivät ole pitkäkestoisia yksittäistä tieosuutta tai rakennuspaikkaa kohti. Suunniteltavana olevalle Tuulikaarron tuulivoimapuistoalueelle mahdollisesti kuljetettavan kiviaines- ja betonikuljetusten oletettua tiereitistöä ei ole esitetty selostuksessa, mikä olisi suotavaa.

Louhosmonttuun/-monttuihin kertyvät pinta- ja kalliovedet ja niiden vaikutus vastaanottavissa vesistöissä YVA-selostuksessa on täsmennetty, että louhoksiin ei muodostu lopuksi "louhosjärviä", vaan louhoksiin kertyvät pinta- ja kalliovedet johtuvat rakennettavien laskeutusaltaiden (1 allas/louhos) kautta kuivatusojiin ja niistä Savalojaan ja edelleen Pyhäjokeen. Selostuksessa on myös arvioitu teoreettisten laskentamallien avulla, että VE1:ssä kalliosta poistettavan kalliopohjaveden määrä olisi 23 m³/päivä, VE2:ssa 49 m³/päivä ja VE3:ssa 72 m³/päivä. Lopputilanteessa, mikäli louhoksia ei täytetä, kallionseinämästä valuva vesi poistuu louhintatasojen kaatojen ja luiskausten mukaan pohjoiseen päin em. mukaisesti kuivatusojiin ja edelleen Savalojaan. Tämä olisi vastaavanlainen tilanne kuin esimerkiksi tiealueiden kallioleikkauksissa esiintyvät vesivuodot.

Selostuksen mukaan suurimmat vesistövaikutukset kohdistuvat Savalojaan, johon louhosvedet ensin johdetaan ja Pyhäjokeen vaikutukset taas olisivat vähäisemmät. Savalojan vesi on jo lähtökohtaisesti ravinteikasta (kokonaistypen ja -fosforin pitoisuudet ovat koholla), runsashumuksista ja etenkin loppusyksyllä hapanta (pH 5,2). Näytteenottopaikat on esitetty niin, että ne kuvastavat hyvin kiviainesten ottotoiminnasta vastaanottavaan vesistöön johdettavan veden laatua. Karttaa suunnitelluista vesienjohtamisreiteistä hankevaihtoehtojen (VE1, VE2 ja VE3) laskeutusaltailta aina Savalojaan asti ei ollut esitetty selostuksessa, mikä olisi suotavaa.

Kuormitusselvitysten perusteella arvioituna kiviaineshankkeen vesistövaikutukset Savalojan vedenlaatuun ja vesiekologiaan on arvioitu "vähäisen kielteiseksi" ja Pyhäjokeen asti taas tätä vähäisemmäksi. VE3:ssa kuormitus vesistöön jatkuu pidempään kuin VE1:ssä ja VE2:ssä ja VE3:ssa vaikutus Savalojaan on arvioitu "kohtalaisen kielteiseksi". Kiviainesottotoiminnasta Savalojaan aiheutuvan suurimman vesistövaikutuksen arvioidaan olevan kiintoaineen ja räjähdysaineesta peräisin olevan typen lisääntynyt kuormitus. Liukoinen tyyppi, eivätkä muutkaan liukoiset ravinteet, jää laskeutusaltaisiin, vaan kulkeutuvat vastaanottavaan vesistöön. Tyyppikuormituksen rajoittamiseksi selostuksessa on esitetty räjähdysaineen käytön optimointia ja toisekseen toiminnanaikaista vesistötarkkailua, jonka tulosten perusteella voidaan arvioida valumavesien hallinnan ja puhdistuksen mahdollista tehostamistarvetta. Lausunnonantajan mielestä toimijalla tulisi olla valmiiksi mietittynä em. vesien puhdistuksen tehostamistekniikka, mikäli tarvetta esimerkiksi liukoisen typen vähentämiseen tutkimustulosten perusteella ilmenee.

Tärinä Arviointiselostukseen on sisällytetty tärinäseurantatoimenpiteet niin, että tärinämittauksiin liittyy myös lähimpiin kohteisiin tehtävät rakennekatselmukset ennen ja jälkeen louhintatöiden. Lausunnonantajan mielestä em. rakennekatselmukset asiantuntijan tekemänä ovat ensiarvoisen tärkeitä, jotta mahdolliset tärinävauriot voidaan myöhemmin tarvittaessa todentaa.

Vaikutukset Koivikonperän pohjaveden laatuun ja määrään Selostuksessa on lausunnonantajan käsityksen mukaan selvitetty ja huomioitu kiviainesottohankkeen kaikkien vaihtoehtojen mukaisia vaikutuksia läheisen pohjavesialueen veden määrään ja laatuun. Todetun kallioruhjeen on todettu sijaitsevan eri valuma-alueessa suhteessa Koivikonperän pohjavesialueeseen. Selostuksen mukaan pohjavesialueen määrälliseen tai laadulliseen tilaan ei aiheudu vaikutuksia. Pohjavesi virtaa sekä VE1:n että VE2:n ja siten myös VE3:n mukaisilla hankealueilla koilliseen päin lukuun ottamatta VE1:n ja VE3:n mukaisen alueen lounaisosaa, jossa pohjavesi virtaa lounaaseen johtuen alueella olevasta vedenjakajasta. Vedenjakaja (luode-kaakko) kulkee Koivikonperän pohjavesialueen pohjoisosan ja VE1 ja VE3 hankealueen lounaisosan poikki.

Betonin valmistus Betonin valmistuksen ympäristövaikutukset on lausunnonantajan mielestä huomioitu selostuksessa niiltä osin kuin se on tarpeellista ja sillä on ympäristövaikutuksia. Betonin valmistuksessa käytettävän veden hankintatapaa ei ole vielä lopullisesti ratkaistu,

mutta mikäli se kuljetetaan alueelle muualta, lisää se liikenteestä aiheutuvaa ympäristövaikutusta merkittävässä määrin.

Lausunnonantajan käsityksen mukaan ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on huomioitu, täydennetty ja lisätty arviointiohjelmassa esitettyjä asiakohtia suhteellisen riittävästi ja kattavasti niistä lähtökohdista kuin ne nyt ennen tarkempia toteutussuunnitelmia on ollut mahdollista tehdä.

Jokilaaksojen pelastuslaitoksella ei ole huomautettavaa arviointiselostukseen.

Kärsämäen kunnalla ei ole huomautettavaa arviointiselostukseen.

Kärsämäen Vesihuolto Oy:llä ei ole huomautettavaa arviointiselostukseen.

Luonnonvarakeskuksella ei ole lausuttavaa asiasta.

Pohjois-Pohjanmaan museo lausuu asiasta seuraavaa. Pohjois-Pohjanmaan museo on lausunut kiviaineksen ottohankkeen YVA- ohjelmasta 5.11.2021 ja antanut täydennyslausunnon arkeologisen inventointiraportin valmistuttua 9.2.2022.

Arkeologinen kulttuuriperintö YVA-selostuksessa on käsitelty riittävästi hankkeen vaikutuksia muinaisjäänneksiin. Hankealueella sijaitsevat muinaisjäänneksi Siikaniemi (1000034495) ja Siikaniemi 2 (1000034494) on rajattu ottoalueiden ulkopuolelle. Kuten YVA-selostuksessa todetaan, kohteet on hyvä merkitä maastoon, jolloin ne tulevat varmasti huomioiduksi rakentamisvaiheessa.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole muuta huomautettavaa YVA-selostuksesta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennettu kulttuuriperintö Hankealueella tai sen läheisyydessä ei sijaitse valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti arvokkaita maisema-alueita eikä myöskään kulttuurihistoriallisesti merkittäviä rakennettuja ympäristöjä.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa Piipsannevan tuulivoimapuiston rakentamiseen liittyvän kiviaineksen ottohankkeen YVA-selostuksesta rakennettu kulttuuriympäristön osalta.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes ei anna asiasta lausuntoa.

Arviointiselostuksesta esitetyt mielipiteet

Mielipiteitä asiasta ei esitetty.